

HIREK

0000

A megkopott szegedi papucs.

Emlékezzünk csak a hajdan, békekorbeli szegedi papucsra, melynek hire-neve bejárta az országot, amelyért pesti kereskedők jártak Szegedre és melyet dísznek állítottak be a szalonokba is. Könnyed volt mint egy boldog szerelmes sóhaja és finom, mint egy halk, csendes hangulat. Talpa lágy volt, mintha piskótából készült volna, felső része selyemből való, melynek színe az ég kékségével, vagy a rózsapirosságával kelt versenyre. Aranyszárnyu pillangók röpködtek rajta, vagy himzett virágok díszítették. Olyan volt, mintha tavaszi hajnalban kedves, finom ujjú tiúndérek szótték volna a holdsugaras éjszaka álmodott leányálmokból.

Aztán jött a háború, mely mindent megváltoztatott s elvitte a szegedi papucs finomságát és könnyedségét. Sulyos, nehéz papucsek jöttek divatba, melyek üres, tartalom nélküli hangot adnak, ha az aszfalthoz ütődnek. A régi világból való szegedi papucs nincs többé.

A legutóbbi hetivásárkor érdeklődtünk a papucs készítő mestereknél. Mutattak józan és okos holmikat, melyek posztóból készültek, melyekről elrepültek az aranyszárnyu pillangók és lefomnyadtak a virágok. Kérdeztük az árakat is. Husz-huszonöt koronát kértek egy valamire való, használható, józan papucsért.

— Nem cifrázkodásra való idő ez uram, — jegyezte meg egy öreg mester, mikor cifra papucsot kértünk tőle.

Igazat adtunk neki. Ha már megkoptak az álmok, elfásultak a vágyak, ne csodálkozzunk azon, hogy fatalpat kapnak a szegedi papucsek is.

Romanov Miklós.

(Saját tudósítónktól.) Ebben a formájában egyszerű polgári név. Pedig viselője még ennek a hónapnak az első felében, milliók meg-

milliók életének volt a korlátlan és felelőtlen ura. Most egyszerű polgártárs. Vagy még ennél is kevesebb: az uralomra jutott orosz forradalom foglya. Vizsgálati fogoly, akit feleségével együtt törvény elé akarnak és minden valószínűség szerint fognak is állítani. XVI. Lajos és Mária Antoinette tragikus sorsának a megismétlődése. Elődei büneiért haltak meg ezek, hisz személyileg nem volt egyéb vétkük, mint hogy ők maguk gyöngék voltak a trónon. És vajjon Romanov Miklós polgártársnak és hitvesének más-e a büne? Lehetett-e a cár más uralkodó, mint amilyen volt? A trón és az abszolutizmus örökségképpen maradt reá. Hagyományos örökségként, mely a szent birodalomban évszázadok óta a Romanov-családot illette. Hogy nem szorult bele reformatori szellem és tehetség, az ő büne-e? Az emberi műveltség haladása szempontjából minden haladás öröndetes jelenség. De vajjon szüksége van-e a haladást jelentő államforma megváltoztatásának a trónjáról letaszított Romanov Miklósnak és feleségének a vérére?

A dumát — habár csak tanácskozással — ő adta az orosz népnek. Az évszázados orosz hagyományokkal szemben már az is nagy lépés volt a birodalom modernizálásának az irányában. Hogy mekkora lépés volt ez, annak legjobb bizonyítéka, hogy ép ebből a dumából sarjadt ki — a forradalom. És ez egy maga tanúság arra, hogy Romanov Miklós, cár korában nem vétett akkorát nemzete ellen, amekkorát most az szándékozik véteni ő ellen. Mert az ilyen forradalmi törvényesdi rendszert csak hitvány lépel egy-egy nagy igazságtalanság letakarására. A forradalmi bíróság tárgyaló terme csak kiterő és előállomás a hóhérbárd alá vezető uton...

Nekünk Romanov Miklós polgártárs II. Miklós cár korában ellenségünk volt, aki izzé akart tépni bennünket és most mégis emberi részvétet érzünk iránta. Mert minden tragikum részvétet keltő. Romanov Miklós nemzetét és birodalmát szabad tengerhez akarta juttatni a fejlődési lehetőségek minden föltételét megszerezni és most ott ül a hóhérbárd alá vezető út előállomásán... Kell-e ennél szánalmat keltőbb tragikum?!...

Raynaud, az egykori francia miniszter az Heureben azt kiáltja oda az orosz forradalmároknak: „Megálljatok, ne tovább!” Vajj! meghallják-e ezt a kiáltást?

— A német tengerészeti vezérkar főnökének helyettese Cettinjében. Cettinjből je-

lentik: Koch Richárd német altengernagy, a tengerészeti vezérkar főnökének helyettese Cettinjébe érkezett. Meglátogatta Weber altábornagy fő kormányzót. Az altengernagy este elutazott Cettinjből.

— A miniszterelnök állapota. Budapestről telefonálja tudósítónk: A Budapesti Tudósító jelenti: Gróf Tisza István miniszterelnök állapotában szerdán javulás állott be. A láz csökkent, de háziorvosa tanácsára egyelőre nem hagyja el a szobát.

— Ujrasorozzák a fölmentetteket. Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse jelenti: Budapestben esütőtökön plakátok jelennek meg, amelyben elrendelik a fölmentettek ujrasorozását 45 éves életkorig. A frontszolgálatra alkalmasoknak később meghatározandó időpontban be kell vonulniuk, a többieket meghagyják polgári foglalkozásukban. Ujabb fölmentéseket csak különös tekintet érdemlő esetekben engedélyeznek.

— Képviselőválasztás. Nagyszebenből jelentik: Ujgyházán Albrico Hermant 35 szótöbbséggel képviselővé választották Ipsen Frigyes medgyesi ügyvéd ellenében. Albrich szász programmal lépett föl és a munkapárt-hoz fog csatlakozni.

— Az állami tisztviselők országos nagygyűlése. Budapestről jelentik: Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete húsvétkor országos nagygyűlést tart Budapesten. A tanácskozást Pest megye székházában tartják meg. A tisztviselők akciója arra bírta a pénzügyminisztert, hogy az állami hivatalok főnökeihez forduljon véleményért. Megküldötte nekik a hozzá érkezett emlékiratokat. A hivatalfőnökökhöz küldött leiratában elmondja, hogy a kormány a köztisztviselők fizetésének javítását személyi pótlékokkal és a helyi viszonyoknak megfelelő természetbeni kedvezések nyújtásával kívánja megoldani. Mivel az eddigi beszerzési előlegek teljesen céltalanoknak bizonyultak, a kormány az állami tisztviselőknek utalványokat akar adni, amelyek ellenében a helyi közfelhasználó hivatalok kiszolgáltathatják a szükséges élelmiszereket és pedig önköltségi árban. Azonkívül a kormány az állam alkalmazottainak cipőhöz és ruhához való nyersanyagot is juttat beszerzési áron és gondosko-

Rippl-Rónai az Ernst-muzeumban

Budapest, március 27.

Az Ernst-muzeum jubilaris kiállítást rendez Rippl-Rónai József műveiből; üdvözlöm őket ünnepi hangulatban, ebből az alkalomból. Gyönyörködtem régebben a bécsi Mietke, a müncheni Brackl és Heinemann, vagy a párisi Bernheim galériák változatos programjában, tudom, hogy mily óriási előnye egy világváros, egy ország művészetének, ha ilyen előőrsök állnak rendelkezésére. Nagyon soká késtünk, amíg Ernst Lajos meglátta, milyen tömege a művészetnek vész kárba és nagyszerű munkatársával, Lázár Béla dr. művészeti íróval másokat megelőzve, pompás helyet teremtett az elhagyott művészetnek. A legnagyobb szolgálatot tették Ernsték, amikor jószágonosan adoptálták, magukévá tették a magyar művészek sorsát. Megbecsülük, nem engedik ellanyhulni sem a művészek, sem a közönség érdeklődését, műértőnek, laikusnak egyaránt szolgálnak gyönyörrel.

Az Ernst-muzeum arra törekszik mindig, hogy konunk legjobb művészetét adja és azt lendítse, amennyire csak tudja. Ez a gondolat vezette, amikor Rippl-Rónait kérte föl a jubilaris kiállítás rendezésére, hogy így is demonstrálja a közönség előtt azt a bensőséges viszonyt, melybe a művész a kiállítókkal került, azáltal, hogy együtt küzdenek a magyar művészetért, kultúráért. Boldogan, készséges

örömmel, egyik a másikat segíti törekvéseiben.

1912-ben müncheni tartózkodásom alkalmával az „Alte Pinakothek” igazgatójánál tettem látogatást. Épen egy ujonnan fölfedezett Leibl-kép foglalkoztatta a tudós műértőt. (Egy férfi fej, amely már gyönyörű dísz azóta a muzeumnak) Ahogy megtudta, hogy magyar vagyok és művészettel foglalkozom, rögtön felém fordult és nagy hévvel Rippl-Rónai felől érdeklődött. Sajnálatomra akkor még csak látni sem volt szerencsém a mestert, de műveit ismertem már. Sohasem felejttem el azt a tartalmas, lelkesedő előadást, amit nekem az idegen, német tudós tartott Rippl-Rónai művészetéről és annak jelentőségéről a magyar művészetre. Büszkén mutatta féltve őrzött, egyetlen ott lévő művét, egy a mesternek ludtollal szántott tipikus aktrajzát, egyikét a legjobbaknak, miket valaha láttam. (Azóta tudomásom szerint már egyéb munkái is kerültek oda.) Ime tehát, ez a német nagy műértő már akkor megértette és magáénak vallotta a Rippl-Rónai művészeti fölfogását.

Mi magunk, most az Ernst-muzeum szerencsés gondolatából kifolyólag férünk hozzá másodízben rövid időn belül. Megint láthatjuk ezt a kimeríthetetlen művészt, aki elérte a végső, az igazi szabadságot, azáltal, hogy önmagát szabadította föl, a hozzá nem szóló dogmák alól. Nem úgy érttem, hogy a művészet östörvényeit felejtette el, mert bizony (még

mindig elmondhatjuk a képei előtt, hogy tanult az öregektől. Nem az iskolájukat fűrkészte, hogy például a cinóber festéket mikor szabad fehérrel keverni, hanem azt, hogyan keresték az ő saját művészeti céljaikat és az ihletés szent komolyságát örökölte tőlük. Ez a komolyság jellemzi őt még a legegzetikusabb feladatainál is. Mindenütt egész munkát ad, és teljesen kifejezi, amit akar. Az egész kiállítás minden egyes darabja mond valamit, aki nem hallja, vagy nem akarja hallani és értékelni, az annak a jele, hogy előítéletekkel van tele, hogy dekadens. Igenis ezek a dekadensek, akiket a régen beszédett iskolájuk gátol abban, hogy szabadon lelkesedjenek és igazságosan ítéljenek. Látom az elnyújtott areukat, ahogy nem mernek bámulni, mert nem mernek emancipálódni.

Pedig mily nagyon is etikai alapon áll a mester, szinte nyárspolgári vonást rejteget itt-ott, (Piacsek bácsi fölolvás) milyen nyugodt, talpig böcsületes, bizalmas kört mutat be nekünk. Kaposvár kedvesen ki-ki mosolyog néha képeiből, ott libeg mindig a művész emlékezetében. A „Prima vera” kompozíciónak minden virága az ő kaposvári kertjében nyílt ily szépen. Bámulatosan kedves és érdekes vonása a mesternek a szülőföldhöz való ragaszkodása. Ez mindig, mindenütt vele van.

A 3. terem, a pasztellfejek! A saját lelkének gyönyörűségei ezek, át van hatva tőlük, de azért tisztán lát és ura maradt érzelmeinek.